

STANOWISKO

Zarządu Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej

z dnia 3 sierpnia 2020 roku

w sprawie zapowiedzi administracyjnego podziału województwa mazowieckiego

Zarząd Związku Województw RP uważa pomysł dotyczący podziału administracyjnego za chybiony, nieracjonalny i szkodliwy, nie mający uzasadnienia ekonomicznego, merytorycznego ani społecznego. Przedsięwzięcie to jest niewykonalne logistycznie. Obowiązujące w naszym kraju prawo jednoznacznie określa niezależność samorządów, które działają z upoważnienia ustawy i na własną odpowiedzialność, a ich samodzielność podlega ochronie sądowej. Podział administracyjny, skutkujący rozwiązaniem organu stanowiącego samorządu województwa mazowieckiego, byłby łamaniem przepisów obowiązującej Konstytucji RP, szczególnie art. 171 u.3, w brzmieniu: *Sejm, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, może rozwiązać organ stanowiący samorządu terytorialnego, jeżeli organ ten rażąco narusza Konstytucję lub ustawy, co jest jednoznaczne z łamaniem praworządności i samorządności.*

Reforma administracyjna kraju z 1998 roku miała na celu utworzenie silnych i samowystarczalnych województw, które są w stanie skutecznie realizować powierzone im zadania. Podział administracyjny województwa mazowieckiego i powołanie jednego z najbiedniejszych regionów w Polsce, jakim byłoby Mazowsze regionalne, przeczy idei reformy samorządowej.

Województwo mazowieckie to największy, najludniejszy i najszybciej rozwijający się region w kraju. W latach 2004 – 2015 realny przyrost PKB na mieszkańca był w województwie większy niż przeciętnie w kraju. Obszar Mazowsza regionalnego poprawił swoją pozycję względem średniej UE 28 z około 40% do około 60% PKB na mieszkańca według parytetu siły nabywczej. Jest to wynik, prowadzonej od początku ustanowienia województwa mazowieckiego, konsekwentnej polityki rozwoju, zawartej w wizji pierwszej strategii rozwoju województwa: *Warszawa ku Europie, Mazowsze z Warszawą.*

Zapowiadany podział doprowadziłby do powstania dwóch skrajnie różnych województw; pierwsze stołeczne – bogate, generujące wysokie dochody, a zarazem zmuszone do płacenia olbrzymiego „janosikowego”, drugie – mazowieckie – jedno z najbiedniejszych w kraju, bez perspektyw rozwoju, generujące zaledwie 13% dotychczasowych dochodów województwa. Bez stolicy i okalających ją powiatów, z lidera rozwoju stałoby się liderem biedy. Na jego terenie pozostałoby zaledwie 30% ze wszystkich firm funkcjonujących na terenie dzisiejszego województwa. W efekcie dochody uzyskane przez ów nowy twór administracyjny z podatku CIT spadłyby o ok. 87%, który generowany jest przez region stołeczny. Istnieje realne zagrożenie, że nowe województwo nie byłoby w stanie się utrzymać.

To metropolia warszawska wytwarza dochody, dzięki którym możliwe jest utrzymanie instytucji kultury, szpitali, dróg czy połączeń kolejowych w województwie mazowieckim. Na obszarze stolicy kraju i okalających ją powiatów (region stołeczny) znajduje się ponad 53% firm – krajowych

i zagranicznych¹. Warszawa i okoliczne powiaty w wyniku podziału zostaną obciążone potężnym „janosikowym“, co w praktyce oznacza mniej środków na inwestycje. To kolejny, po reformie edukacji i obniżkach wpływów z PIT, etap demontowania finansów metropolii warszawskiej.

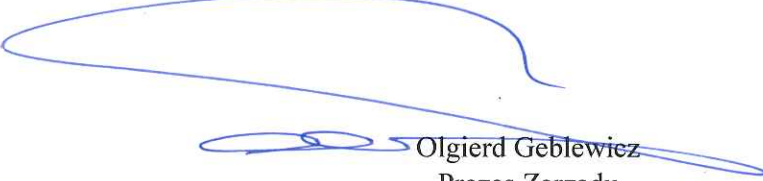
Po wyłączeniu administracyjnym metropolii warszawskiej nowe województwo mazowieckie będzie miało dużą powierzchnię (86% dotychczasowej), przejmie utrzymanie większości dróg wojewódzkich, 50% instytucji kultury i placówek ochrony zdrowia, przy 13% dotychczasowych wpływów z CIT.

Jest wysoce prawdopodobne, że na obecnym etapie planowania budżetu UE na lata 2021-2027 podział administracyjny województwa mazowieckiego spowoduje znaczące opóźnienie we wdrażaniu środków z nowej perspektywy budżetowej, nie tylko na Mazowszu, ale na poziomie całego kraju. Co ważne, w swoich zaleceniach w sprawie krajowego programu reform Polski na 2020 r. (COM(2020) 521 final), Rada Unii Europejskiej podkreśla kluczowe znaczenie stabilności systemu instytucjonalnego i systemu prawa oraz zaufania do jakości i przewidywalności polityki i instytucji regulacyjnych w Polsce dla zapewnienia wzrostu gospodarczego kraju.

W obliczu początków kryzysu gospodarczego, będącego wynikiem pandemii koronawirusa COVID-19, nieuzasadniony podział administracyjny województwa mazowieckiego, pociągający za sobą znaczne koszty finansowe, jak i destabilizację ciągłości funkcjonowania struktur administracyjnych nie tylko na poziomie wojewódzkim, ale również powiatowym i gminnym, stanowi znaczące zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa obywateli. Ograniczone koszty finansowe stawiają pod znakiem zapytania politykę rozwoju dla ośrodków subregionalnych: Siedlec, Ciechanowa, Ostrołęki, miast małych, czy terenów wiejskich. Nakłady na rozwój nowego ośrodka wojewódzkiego pochłoną część środków skoncentrowanych na tworzenie nowych struktur wojewódzkich, z wysokimi kosztami bazy materialnej i przekształceń organizacyjnych, przy bardzo ograniczonych wydatkach na usługi publiczne dla mieszkańców nowego województwa.

Argument pomysłodawców, uzasadniający podział województwa troską o środki unijne, uznać należy za bezpodstawny i nieprawdziwy. Od 1 stycznia 2018 r. województwo mazowieckie jest podzielone na dwa obszary statystyczne (NUTS 2): region warszawski stołeczny (który obejmuje stolicę wraz z dziewięcioma sąsiadującymi powiatami: grodziskim, legionowskim, mińskim, nowodworskim, otwockim, piaseczyńskim, pruszkowskim, warszawskim zachodnim i wołomińskim) i region mazowiecki regionalny – pozostała część województwa, co oznacza podział środków unijnych zgodnie ze wskaźnikami PKB dla obu regionów.

W obliczu powyższych argumentów, Zarząd Związku Województw RP nie może zgodzić się na destruktywny dla rozwoju Mazowsza, krok w postaci podziału administracyjnego. Należy również stwierdzić, że działania te są prowadzone przez stronę rządową bez jakichkolwiek konsultacji społecznych. Projekt ten nie był w żaden sposób konsultowany z mieszkańcami województwa mazowieckiego, Sejmikiem Województwa Mazowieckiego, a także innymi samorządami funkcjonującymi na terenie województwa mazowieckiego, naruszając zasadę Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego.

Olgierd Geblewicz
Prezes Zarządu
Związku Województw RP

¹ Główny Urząd Statystyczny, Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie mazowieckim. Stan na koniec 2018 r.